

FJALA E DEPUTETES BLERINA GJYLAMETI

E ENJTE DATA 13 PRILL 2023

E nderuar Kryetare,

Të nderuar kolegë deputetë,

Të nderuar qytetarë që na ndiqni,

Pas vitit 1990, me ndryshimin e sistemit, edhe në Shqipëri media mori një zhvillim të vrullshëm, jo thjesht si një mjet për të plotësuar nevojën për informim, por edhe si element dallues i një sistemi të ri demokratik. Bashkë me rritjen e numrit të medieeve, qoftë atyre të shtypit të shkruar apo atyre radiofonike dhe televizive, ka lindur nevoja për ta normuar më mirë dhe për të adresuar gjithë ato shqetësime që kanë lindur në këta 30 vjet për sa i takon funksionimit, por, mbi të gjitha, mbrojtjes së të drejtave të qytetarëve. Edhe nisma e sotme për mediet audiovizuale ka si qëllim rishikimin e rregullave për transmetuesit audiovizivë, si dhe për ofruesit e platformave të shpërndarjes së videove; mbrojtjen e fëmijëve nga përmbajtjet e dëmshme, përfshirjen e rregullave për sigurimin e aksesit në informacione personale dhe sigurimin e aksesit për personat me aftësi të kufizuara; rritjen e transparencës së pronësisë së medieeve dhe për ofruesit e shërbimit audiovizivë me kërkesë. Në të gjen vend trajtimi i koncepteve të reja si një mënyrë për t'i adresuar të gjitha problematikat që ka sot media, si: bashkërregullimi, vetërregullimi, edukimi mediatik, ofruesi i platformave të shpërndarjes së videove, shërbimi i platformave të shpërndarjes së videove dhe i videove të krijuara nga përdoruesit. Me futjen e pajisjeve teknologjike, çdo i ri dhe e re nën moshën 14 vjeç rrezikon të bjerë pre e dhunës apo e mashtrimit që mund të shfaqet në media. Dëgjova disa kolegë, të cilët i kam ndjekur edhe në diskutimet në komisione, ku të gjithë ngrenë të njëjtin shqetësim se me çfarë përballen fëmijët tanë, fëmijët shqiptarë, duke pasur akses në media, duke pasur akses nëpërmjet teknologjisë edhe në informacione që jo vetëm nuk përshtaten me moshën e tyre, por edhe e cenojnë integritetin e tyre. Kemi diskutuar me kolegët në komisionin përkatës për shqetësimet që kemi të gjithë për gjuhën që përdoret në medie, për gjuhën që përdorin portalet, për gjuhën linçuese, për gjuhën e urrejtjes dhe për dezinformimin.

Ndërkohë, nuk e kuptoj pse këtu dalin kolegë të caktuar të thonë se ky është një ligj që nuk adreson shumë problematika. Besoj se gjëja më e shtrenjtë që ka gjithsecili prej nesh janë fëmijët. Çdo qytetar gjënë më të shtrenjtë ka fëmijët, dritën e syve, dhe ky ligj adreson pikërisht një problem kaq të madh, nga i cili cenohen shumë fëmijë. Shpeshherë kemi dëgjuar edhe nga përfaqësues të autoriteteve përkatëse se informacioni i pakontrolluar cenon pikërisht fëmijët dhe të thuash këtë gjë këtu, është tërësisht e papranueshme. Politikë ne bëjmë çdo ditë. Jemi në dy kahe, disa qëndrojnë majtas e disa qëndrojnë djathtas, por ajo që na bashkon janë fëmijët, qytetarët që na kanë votuar, e drejta, transparenca, që ky pushteti i katërt të ketë funksionin e tij parësor, që është informimi, jo dezinformimi. Dëgjova nga kolegët më parë, e kam dëgjuar edhe në komisione, që nga një anë ngrenë shqetësimin e madh që media shpeshherë përdoret si kamxhik për të dënuar dhe për të cenuar disa njerëz, duke e lidhur median me interesa të caktuar ekonomike-politike për të promovuar disa,

ndërkohë në anën tjetër shqetësohen për masat që ky projektligj ka sanksionuar pikërisht për t'i adresuar këto lloj problematikash. Kemi diskutuar me kolegët në Komisionin e Medies dhe të Arsimit për shqetësimet të tjera që lidhen me portalet, për teknologjinë dhe risitë dhe se si mund të adresohen këto. Shqetësohemi për lirinë e medieve, ndërkohë, në anën tjetër diskutojmë se si përdoret media për të dezinformuar, për të linçuar, për të përdorur gjuhë urrejtjeje.

Shpeshherë kemi thënë, dhe nuk duhet ta vazhdojmë më, por duhet ta adresojmë, sepse ne pikërisht këtë detyrë kemi, se si humbet edhe pjesa humane vetëm për disa klikime më shumë apo për më shumë shikueshmëri. Do të kisha dashur që me kolegët këtu të flisim për çfarë është më e rëndësishmja. Politika duhet të lihet pas kur flasim për interesat që na bashkojnë. Jam më se e bindur se ka elemente që duhet t'i vlerësojmë në këtë projektligj dhe të merren masa më të rrepta për të siguruar që shërbimet e medieve audiovizive, të ofruara nga ofruesit e shërbimeve mediatike audiovizive, si dhe ofruesit e platformave mund ta dëmtojnë zhvillimin fizik, mendor apo edhe moral të fëmijëve. Ndaj do të duhet të vendosim në dispozicion një informacion më të kontrolluar. Në anën tjetër, këto lloj masash që parashikohen në ligj, përcaktojnë edhe kohën e duhur për transmetimin e materialeve apo informacionit që lidhet me fëmijët, por po ashtu edhe mjetet që verifikojnë moshën e fëmijës dhe aksesin që mund të kenë ata në informacione të caktuara. Ndërkohë, në periudhën e COVID-it (apo edhe gjatë fushatave, meqenëse flasim për politikë këtu) të gjithë ishim koshtientë dhe u përballëm me pjesën e lajmeve të rreme, se si ky aspekt apo edhe gjuha e urrejtjes dhe linçuese merr përmasa të tjera. Jemi të vetëdijshëm që mund t'i hedhim hapat me shumë kujdes për të mbajtur një ekuilibër sa më të plotë ndërmjet nevojës për informacion cilësor dhe për një informacion që i garanton të gjitha liritë dhe të drejtat kushtetuese të njerëzve, por edhe domosdoshmërinë për të mos u cenuar liria themelore e shprehjes. Sigurisht, as nuk presim që ligjet që kemi aktualisht, por edhe këto amendamente që po bëjmë, ta zgjidhin sa hap e mbyll sytë problematikën në këtë fushë. Gjithsesi, mendoj se vendosja e një sistemi rregullash më të mirë dhe më të qarta, është pa diskutim në funksion të përmirësimit të situatës dhe në funksion të përmirësimit të marrëdhënieve mes ndjekësve të medies dhe burimeve të informacionit. E mirëkuptoj, pse jo, edhe frikën e njerëzve të medies sa herë që bëhet fjalë për ndryshime ligjore në këtë fushë, por besoj se kuadri ligjor që ka Shqipëria, që nga përcaktimi në Kushtetutë për të drejtën informimit dhe të shprehjes, besoj se sigurojnë terrenin e duhur për të vepruar. Kam besimin e plotë se shumë gazetarë, drejtues mediash, po ashtu edhe pronarë punojnë me përkushtim për përmbushjen e misionit të tyre të vështirë. Edhe për ne si mazhorancë një media e pavarur është më se e domosdoshme për të rregulluar edhe ato gjëra që nuk i bëjmë ashtu siç duhet, por si në çdo fushë, edhe në media ka persona, që përhapin portale anonime, të cilët janë mëkatarë. Vitet e fundit në Shqipëri janë regjistruar mbi 20 mijë portale, me prapashtesën ".al" dhe dhjetëra mijëra të tjera në gjuhën shqipe, që funksionojnë në vendin tonë, por me prapashtesa të tjera. Nga këto, mbi 700 portale janë portale lajmesh, prej të cilave, deri pak kohë më parë, vetëm 12 administroheshin nga struktura redaksionale dhe vetëm 72 prej gazetarëve. Të tjerat, më shumë se 600, për një pjesë të madhe të tyre, as nuk dihet se kush i ka në zotërim apo si financohen. Besoj se është në interesin tonë, të shoqërisë tonë që, cili është mashtrues, linçues, që përdor gjuhën e urrejtjes, që keqpërdor misionin e mediave, është gjobëvënës, duhet të marrë dënimin që meriton, sipas ligjit, për shpifje dhe për fyerje. Kush punon drejt në këtë fushë, pa diskutim duhet të ketë të gjithë të drejtën të meritojë respekt dhe vlerësim nga shoqëria për misionin fisnik që kryen. Kjo nuk është vetëm një sfidë ligjore, por është një sfidë e të gjithë shoqërisë shqiptare. Po ashtu, do të duhet të punojmë më shumë për pjesën e vetërregullimit të medieve. Për sa i takon shqetësimin të ndonjë kolegu nga opozita, do ta siguroj se këto ndryshime dhe nisma të mëparshme, të marra nga mazhoranca, nuk e cenojnë aspak lirinë e medies dhe të shprehjes. Ka ikur koha që për shkrime të caktuara që cenonin Presidentin, digjej një gazetë. Ka ikur koha kur cenoheshin gazetarët, madje arrihej edhe në cenime fizike shumë të rënda. Këtu dua t'ua sjell pak në kujtesë, sepse e keni

harruar, gazetën “Koha Jonë”, e cila ra pre e hakmarrjes primitive të shtetit dhe veglave të tij të bindura, duke rrezikuar jo vetëm jetën e gazetarëve, që sapo kishin mbyllur numrin e gazetës së nesërme, por e kam fjalën edhe për atë që ishte Kryeministër më 21 janar, i cili dha urdhër për të cenuar jetën e një gazetari. E kam fjalën edhe për ndonjë që sot nuk është në këtë sallë, por që vjen shpesh dhe e përdor gjithmonë këtë foltore për të cenuar gjithkënd, çdo medie e çdo gazetar që flet për bëmat e korrupsionit. Ndaj, të nderuar kolegë, ka ikur koha kur mazhoranca, qeveria dhe pushteti ishin në funksion të interesave personale të familjarëve të atyre që e drejtonin, por është koha që të respektojmë liritë personale dhe lirinë e shprehjes për të pasur një media të lirë. Jam e bindur se kjo nismë që miratojmë sot, vendos një gurë më shumë në përpjekjet tona për ta siguruar lirinë e shprehjes së medieve, por në të njëjtën kohë edhe për të krijuar një mjedis të shëndetshëm për shoqërinë. Ndaj, do t’ju bëj thirrje të gjithëve ta votojmë këtë nismë. Faleminderit!